

SuPerin tavoitteet alue- ja kuntavaaleissa 2025

Hyvinvointialueet tarvitsevat osaavat ja koulutetut ammattilaiset

Tehokkaammalla varhaisella puuttumisella voidaan nykyistä paremmin ratkaista moni yhteiskunnalle syntyvä kallis ongelma.

Työurien lyheneminen on iso huolenaihe koko valtiontaloudelle. Pidetään kansalaiset mieluummin aktiivisina yhteiskunnan toimijoina kuin ohjataan jonoihin sekä pois työelämästä.

Sairauspoissaolojen pitkittyminen ja työkyvyttömyyseläkkeiden kasvu erityisesti mielenterveyden häiriöiden vuoksi ovat suuria haasteita.

Ongelmat voidaan myös ratkaista, mutta se ei onnistu ilman riittävää määrää koulutettua henkilöstöä.

Ratkaistaan henkilöstöpula ja turvataan sote-ammattilaisten saatavuus

- Koulutettujen ja osaavien sote-ammattilaisten saatavuus on turvattava. Sote-palveluja tarvitsevilla asiakkailla on oikeus luottaa siihen, että hän on osaavissa käsissä. Hoidon laadulla on merkitystä.
- Eettinen työperäinen maahanmuutto on välttämätöntä myös jatkossa ja siinä on varmistettava tulevien hoitajien riittävä ammatillinen kielitaito. Riittämätön kielitaito on riski asiakas- ja potilasturvallisuudelle ja lisäksi se kuormittaa muuta työyhteisöä kohtuuttomasti.

Varmistetaan hoitohenkilöstön määrä ja puretaan hoitojonot sekä lyhennetään odotusaikoja palveluissa

- Henkilöstöpulan ratkaiseminen on tärkeää, sillä jonot ja odotusajat sote-palveluihin ovat pitkiä, mikä aiheuttaa lisäkustannuksia. Sairauslomien pitkittyminen odottamisen vuoksi on kallista ja se lyhentää jopa jonottajien työurien pituutta. Myöhästynyt diagnoosi tai myöhästynyt hoitotoimenpiteiden aloittaminen lisäävät useimmissa tapauksissa korjaavien kustannusten määrää. Jokainen jonotuspäivä maksaa.
- Palveluverkkojen uudistaminen ei saa johtaa työmatkojen pitenemiseen kohtuuttomasti, sillä se aiheuttaa myös hoitajien poistumista alalta.
- Ilman riittäviä palveluja jäävät vanukset ruuhkauttavat ja vaikeuttavat terveydenhuollon palveluja. Päivystystoiminta ja jopa erikoissairaanhoidon leikkaustoiminta vaikeutuu, jos ympärivuorokautista asumispalvelua tarvitsevat vanukset täyttävät erikoissairaanhoidon potilaspaikat. Jos vanhuksia ei pystytä kotiuttamaan sairaaloista, se johtaa leikkausaikojen perumiseen ja leikkausjonojen pidentymiseen.
- Kotihoidon ja erityisesti vanhusten ympärivuorokautisen asumispalvelun jonot on purettava. Riittämätön hoito ja avun odottaminen lisäävät myös inhimillistä kärsimystä sairaille ja riittämättömien palvelujen kanssa sinnitteleville vanhuksille sekä muille apua tarvitseville.

Varmistetaan riittävät resurssit lähihoitajien ammatilliseen koulutukseen ja mahdollistetaan sote-alalle siirtyminen muilta aloilta

- Julkisen sektorin omasta vakituisesta työvoimasta on pidettävä kiinni, ja lomautuksia sekä irtisanomisia on vältettävä. Sote-alan ulkopuolelle on jo siirtynyt moni koulutettu hoitaja eikä heitä saa sieltä helposti takaisin hoitotehtäviin.
- Riittävät resurssit ammatilliseen koulutukseen ovat välttämättömiä. Hyvä ammatillinen osaaminen edellyttää myös hyvän ja riittävän opetuksen. Jos ei ole opetusta, oleellinen osa koulutuksesta puuttuu. Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijan ohjaukseen on myös varattava riittävät resurssit.
- Sote-alalle siirtyminen muilta aloilta on mahdollistettava. Hoitajien koulutuksessa aikuiskoulutustuen merkitys oli suuri, mutta se loppui ja nyt oppisopimuskoulutus lähihoitajakoulutuksessa on useimmiten ainoa aikuisopiskelijalle soveltuva vaihtoehto. Sote-alalle siirtyminen muilta aloilta on nyt opiskelijalle taloudellisesti hyvin haastavaa.

Parannetaan työskentelyolosuhteita sote-alalla

- Työskentelyolosuhteet sosiaali- ja terveydenhuollossa on saatava vetovoimaisiksi.
- Houkutellaan sote-alalta poistuneet takaisin alalle paremmilla työoloilla. Työhyvinvoinnilla on suuri merkitys.
- Työntekijöiden osaaminen on otettava laajasti käyttöön.
- Hoitajien palkkaus ja työolot on pidettävä kilpailukykyisinä, ja ostopalvelujen sekä vuokratyövoiman käyttöä on vähennettävä. Hyvä ja vetovoimainen työyhteisö tarvitsee vähemmän keikkalaisia ja vuokratyövoimaa. Hyvinvointialueiden oman henkilöstön ulkopuolisen työvoiman käyttö on myös minimoitava ja siitä on pyrittävä kokonaan luopumaan.

Turvataan pysyvät hoitosuhteet ja omahoitajamallit

- On luotava pysyvät hoitosuhteet asiakkaiden ja potilaiden välille. Sillä turvataan sekä hoidon laatua ja vähennetään kustannuksia.
- Pitkissä asiakassuhteissa asiakas ja hoitohenkilöstö tuntevat toisensa, mikä vähentää turhien lähetteiden ja tutkimusten määrää.
- On rakennettava Omalääkäri- ja omahoitajamallit sekä otettava käyttöön lääkäri- ja hoitaja-työparimalli, missä esimerkiksi lähihoitaja toimii lääkärinä avustavana hoitajana. Tämä mahdollistaa lääkärille entistä useamman potilaan vastaanoton työvuoron aikana. Malli tuo myös merkittäviä kustannussäästöjä.

Kunnissa panostettava lapsiin

Elinvoimainen kunta panostaa erityisesti lapsiperheiden ja lasten palveluihin, sillä lapsissa on kuntien tulevaisuus.

Varmistetaan riittävät varhaiskasvatuksen ja koulutuksen resurssit

- On varmistettava riittävät varhaiskasvatuksen ja koulutuksen resurssit. Niillä on suuri vaikutus myös kunnan veto- ja pitovoimaan asuinpaikkakuntana.
- Varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksessa henkilöstön pysyvyys sekä riittävä määrä avustavaa henkilöstöä turvaavat kaikille lapsille turvallisen kasvu- ja oppimisympäristön.
- Opiskelijahuollon ja varhaiskasvatuksen tukitoimien laiminlyönti kostautuu levottomana työympäristönä sekä henkilöstölle että lapsille ja lisää myöhemmin merkittävästi korjaavia kustannuksia sote-palveluissa.

Turvataan toimivat harrastusmahdollisuudet lapsille ja nuorille

- Liikkumattomuus ja paikallaanolo muodostavat vuosittain merkittäviä kustannuksia kunnille, hyvinvointialueille sekä viime kädessä myös valtiolle. Kansalaisten huono terveydentila lisää merkittävästi terveydenhuoltomenoja, työttömyysturvamenoja sekä syrjäytymistä ja heikentää myös huonosti jaksavien kansalaisten työuria sekä valtion ja kuntien verotuloja.
- Liikkumattomuuden kustannuksista suuri osa muodostuu tuloverojen menetyksestä ja maksetuista työttömyysturvaetuksista.
- Leikkaukset järjestöjen avustuksiin sekä harrastus- ja liikuntapaikkojen ylläpitoon ja rakentamiseen aiheuttavat merkittäviä lisäkuluja koko kansantaloudelle.
- Vapaaehtoistoiminnan jatkumisen turvaaminen on myös kunnan etu.
- Kolmannen sektorin toimijoiden tekemällä vapaaehtoistyöllä on iso hintalappu, ja jos se poistuu, vastuu näiden palvelujen järjestämisestä siirtyy hyvinvointialueille ja kunnille.

Ennaltaehkäisevä työ ja varhainen tuki lapsille vähentää tulevia kustannuksia

- Monissa tutkimuksissa on pystytty osoittamaan, että ennaltaehkäisyyn sijoitettu panostus tuo takaisin moninkertaiset säästöt.
- Lasten ja lapsiperheiden varhainen tuki säästää kuntien sekä hyvinvointialueiden raskaampien ja kalliimpien palvelujen tarvetta.
- Kuntien varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja nuorisotyön resurssien turvaaminen ovat tulevaisuusinvestointeja ja niistä on huolehdittava.

SuPer on Suomen suurin toisen asteen koulutettujen sote-ammattilaisten ja varhaiskasvatuksen hoitajien ammattiliitto.

